

Főoldal > ... > Családi Ügyek, Öröklés > Szülői Felelősség – Gyermek Feletti Felügyelet, Kapcsolattartási Jog Croatia >

Szülői felelősség – gyermek feletti felügyelet, kapcsolattartási jog

Tartalomszolgáltató:

European Judicial Network
(in civil and commercial matters)

1 Mit jelent a gyakorlatban a jogi értelemben vett szülői felelősség fogalma? Melyek a szülői felelősséggel rendelkező személy jogai és kötelességei?

A családjogi törvény (*Obiteljski zakon*) (*Narodne Novine* (NN; a Horvát Köztársaság Hivatalos Közlönye) 103/15., 98/19., 47/20., 49/23. és 156/23. sz.) szabályozza a szülői felügyeletet, amely a szülőket terhelő feladatok és kötelezettségek, valamint az őket megillető jogok összessége, és amelynek célja a gyermek személyiségi és vagyoni jogainak, valamint a gyermek mindenek felett álló érdekének a védelme és előmozdítása. A szülők – a gyermek életkorának és érettségének megfelelő mértékben – kötelesek a szülői felelősség egyes konkrét kérdéseit megbeszélni a gyermekkel és azokról a gyermekkel megegyezni. A szülői felügyelet alapvetően a következőket foglalja magában: a gyermek egészséghez, fejlődéshez, gondoskodáshoz és védelemhez, neveléshez és oktatáshoz, személyes kapcsolattartáshoz és lakóhely megválasztásához való személyiségi jogainak védelmére, valamint a gyermek személyiségi és vagyoni jogainak és érdekeinek képviselőjére vonatkozó jogot és kötelezettséget (a családjogi törvény 91. és 92. cikke).

2 Általában ki gyakorolja a gyermek felett a szülői felelősséget?

A szülők kiskorú gyermekeik tekintetében gyakorolják a szülői felügyeletet, amely a szülők joga, kötelessége és feladata.

Mindkét szülő egyenlő mértékben, közösen, megállapodás útján jogosult és köteles gyakorolni a szülői felügyeletet. Közösen gyakorolt szülői felügyelet esetén a szülőknek törekedniük kell arra, hogy a felmerülő kérdésekről megegyezéssel döntsenek (a családjogi törvény 104. és 106. cikke).

Amennyiben a szülők tartósan külön élnek, a közös szülői felügyeletről szóló tervben kötelesek megállapodni a szülői felügyelettel kapcsolatos kérdésekről, amelyet a bíróságnak jóvá kell hagynia; ha a szülők nem jutnak megállapodásra, a bíróság határozatban dönt a kérdésben (a családjogi törvény 107. és 461–467. cikke).

3 Ha a szülők nem tudják vagy nem akarják gyakorolni a szülői felelősséget gyermekeik felett, kinevezhető-e helyettük egy másik személy?

A szülők nem mondhatnak le a szülői felügyeleti jogról (a családjogi törvény 91. cikkének (2) bekezdése).

Mindkét szülő megállapodhat abban, hogy a gyermek ideiglenes szülői felügyeletét részben vagy egészben a gyámokra vonatkozó feltételeknek megfelelő személyre bízza. Ha a szülők a gyermeket 30 napnál hosszabb időre más személy felügyeletére bízják, erről közjegyző által hitelesített nyilatkozatot kell készíteniük (a családjogi törvény 102. cikke).

Ha a szülők betegség, nem megfelelő lakáskörülmények vagy más nehézségek miatt átmenetileg nem képesek gondoskodni a gyermekről, a gyermeket átmenetileg szociális intézményben, nevelőszülőknél vagy más, szociális jóléti tevékenységgel foglalkozó természetes vagy jogi személy felügyelete alatt lehet elhelyezni, a szociális jólétre vonatkozó rendelkezésekkel összhangban.

A gyermekükről nem megfelelően gondoskodó szülőkkel szemben a gyermek jogainak és legfőbb érdekének védelmét szolgáló intézkedést kell alkalmazni, amelyet a Horvát Szociális Munka Intézet (*Hrvatski zavod za socijalni rad*) vagy az ügyben illetékes bíróság rendelhet el (a családjogi törvény 127., 134. és 149. cikke). A bíróság határozatával a szülőket meg lehet fosztani a gyermekkel való együttélés jogától, és a gyermek mindennapi felügyeletét más személyre, nevelőcsaládra vagy szociális intézményre lehet bízni a Horvát Szociális Munka Intézet által elvégzett családi értékelés alapján, amely szerint a gyermek életét, egészségét és fejlődését veszélyezteti, ha a családban marad (a családjogi törvény 155. és 433. cikke). A törvényben meghatározott bizonyos körülmények között a bíróság elrendelheti a szülői felügyelet felfüggesztését (a családjogi törvény 115., 173. és 433. cikke). A szülők szülői felügyeleti jogának megszüntetésére irányuló intézkedés csak végső esetben alkalmazható (a családjogi törvény 170. és 433. cikke).

Amennyiben a bíróság döntése alapján a szülők már nem gondoskodnak a gyermekről, a napi gondozást más személyre, nevelőcsaládra vagy szociális intézményre bízják.

4 Ha a szülők elválnak vagy különválnak, hogyan születik döntés a szülői felelősség további gyakorlásáról?

Ha a szülők házassága/életközössége végérvényesen megromlott, a szülői felügyeletet bírósági határozat szabályozza, amely a szülők által a közös szülői felügyeletről szóló terv formájában megkötött megállapodáson alapulhat (a családjogi törvény 104., 106., 107. és 461-467. cikke).

A házassági bontóper kezdeményezése vagy a szülői felügyelettel kapcsolatos egyéb jogi eljárás megindítása előtt az egyik vagy mindkét szülőnek kötelező tanácsadás iránti kérelmet kell benyújtania a Horvát Szociális Munka Intézet azon regionális irodájához, amelynek illetékességi területén a gyermek állandó vagy ideiglenes lakcímmel rendelkezik, vagy ahol a házastársak vagy élettársak legutóbbi közös állandó vagy ideiglenes lakcíme található (a családjogi törvény 321-323. cikke).

5 Ha a szülők megállapodást kötnek a szülői felelősség tárgyában, milyen alaki szabályokat kell betartani ahhoz, hogy megállapodásuk jogilag kötelező erejű legyen?

Ahhoz, hogy végrehajtható okiratnak minősüljön, a szülők által kötött megállapodást vagy a közös szülői felügyeleti tervet bírósági határozattal kell jóváhagyni (a családjogi törvény 106., 107., 420. és 461-467. cikke).

6 Ha a szülők nem tudnak megállapodásra jutni a szülői felelősség kérdésében, milyen egyéb, bíróságon kívüli alternatív megoldások vannak a konfliktus rendezésére?

Ha a szülők nem tudnak megállapodni a közös szülői felügyeleti tervben, a Horvát Szociális Munka Intézet családjogi közvetítői eljárásra utalja őket, amelyet a Családi Központ (*Obiteljski centar*) folytat le, de azt a szociális jóléti rendszeren kívüli családjogi közvetítők is lefolytathatják (a családjogi törvény 331. és 334. cikke).

Nem kerül sor családjogi közvetítésre, ha bármely fél kapcsolati erőszakra hivatkozik.

Ha a szülők megállapodást kötnek, azt minden esetben bírósági határozattal kell megerősíteni, ahogy azt az 5. kérdésnél kifejtettük.

7 Ha a szülők bírósághoz fordulnak, mely kérdésekben hozhat döntést a

bíró a gyermekkel kapcsolatban?

A bíróság a szülői felügyelet minden olyan kérdéséről döntést hozhat, amely vita tárgyát képezi, azaz dönthet arról, hogy a gyermek melyik szülőnél fog lakni, dönthet a másik szülővel való kapcsolattartásról, valamint megállapíthatja a gyermektől különélő szülő által fizetendő tartásdíj összegét, továbbá dönthet a gyermek személyiségi és vagyoni jogaival kapcsolatos bármely más, a bíróság által lényegesnek tartott kérdéstről is (a családjogi törvény 408. és 433. cikke).

8 Ha a bíróság a szülői felügyeletet csak az egyik szülőnek ítéli meg, az egyben azt is jelenti, hogy a jogot gyakorló szülő a másik szülő előzetes megkérdezése nélkül dönthet a gyermeket érintő minden kérdésben?

A bíróság olyan határozatot hozhat, amelyben a szülői felügyeleti jogot részben vagy egészben, illetve a gyermeket érintő valamely fontos kérdés eldöntéséhez szükséges mértékben kizárólag az egyik szülőnek biztosítja, ennél fogva pedig a másik szülőt korlátozza a szülői felügyelet teljes körű vagy bizonyos szempontokból történő gyakorlásában (a családjogi törvény 105. cikke).

Az a szülő, akinek korlátozott a szülői felügyeleti joga, jogosult a gyermekkel való kapcsolattartásra – kivéve, ha ezt a bíróság határozata megtiltja –, amíg a gyermek a felügyelete alatt van, jogosult a gyermekkel kapcsolatos mindennapi döntések meghozatalára, és tájékoztatást kaphat a gyermek személyiségi jogait érintő fontos körülményekről (a családjogi törvény 112. cikke, annak 110. és 111. cikkével összefüggésben értelmezve).

9 Mit jelent a gyakorlatban, ha a bíróság úgy dönt, hogy a két szülő közösen gyakorolja a szülői felügyeletet?

A szülők mindig közös felügyeletet gyakorolnak, kivéve, ha a bíróság a 8. kérdésre adott válaszában kifejtetteknek megfelelően határozatot hoz.

A gyermekkel kapcsolatos fontos döntések a gyermeknek az alapvető személyiségi jogaival, valamint az értékes vagyontárgyaival és vagyoni jogaival kapcsolatos ügyekben való képviselőre vonatkoznak (a családjogi törvény 99. és 104. cikke). Ha a közös felügyeletet gyakorló szülők nem tudnak megállapodni a gyermeket érintő fontos döntésekben, a bíróság a gyermek vagy bármelyik szülő javaslatára eldönti, hogy az adott ügyben melyik szülő képviselje a gyermeket (a családjogi törvény 100., 101., 108., 109. és 433. cikke).

10 Ha valaki szülői felelősséggel kapcsolatos kérelmet kíván benyújtani, melyik bírósághoz vagy hatósághoz kell fordulnia? Milyen alaki szabályokat kell betartani, és milyen iratokat kell csatolni a kérelemhez?

A kérelmeket és a kereseteket a területileg illetékes városi bírósághoz kell benyújtani.

A polgári perrendtartás (*Zakon o parničnom postupku*) 34. cikke szerint mindig a városi bíróságok határoznak első fokon a következő jogvitákban: a házasság helyrehozhatatlanul megromlott-e, vagy a házasságot érvényteleníteni kell-e, vagy fel kell-e bontani; az apaság vagy anyaság megállapítására és vitatására vonatkozó jogviták; annak a szülőnek a meghatározása, akivel a gyermek élni fog; valamint a szülői felügyeletre vonatkozó ügyek, amennyiben a házasság helyrehozhatatlan megromlásával, a házasság érvénytelenítésével vagy felbontásával kapcsolatos eljárás folyamatban van.

A családjogi törvénynek megfelelően azon házastársaknak, akik a saját kiskorú gyermekük fölötti szülői felügyeletet közösen gyakorolják, kötelező tanácsadást kell igénybe venniük, mielőtt a házasság felbontására irányuló kereset nyújtanának be, illetve mielőtt a szülői felügyeletre és kapcsolattartásra vonatkozó egyéb bírósági eljárást indítanának meg. A családjogi törvény azon rendelkezéseit, amelyek a saját kiskorú gyermek fölötti szülői felügyeletet közösen gyakorló házastársak által az előtt igénybe veendő kötelező tanácsadásra vonatkoznak, hogy a házasság felbontására irányuló keresetet benyújtanák, megfelelően alkalmazni kell a szülői felügyelet meghatározására és a gyermek másik szülővel való kapcsolattartására vonatkozó kereset megindítása előtti kötelező tanácsadásra is, ha a gyermek szüleinek házassága/élettársi kapcsolata helyrehozhatatlanul

megromlott. A törvény meghatározza azokat az eseteket, amelyekben nem kell kötelező tanácsadást igénybe venni. A kötelező tanácsadási eljárás a fél erre irányuló kérelmével indul meg. A kérelmet a szociális jóléti központhoz, írásban vagy szóban (nyilvántartásba vételre kerülő nyilatkozattal) kell előterjeszteni. A kötelező tanácsadási szolgáltatást a Horvát Szociális Munka Intézet azon regionális irodájának szakértő csapata nyújtja, amely a gyermek állandó vagy ideiglenes lakcíme, vagy a házastársak vagy élettársak utolsó közös – állandó vagy ideiglenes – lakcíme szerint illetékes. A kötelező tanácsadás olyan eljárás, amely a családtagok személyes részvételén alapul (képviselő részvétele nem megengedett). A kötelező tanácsadás iránti kérelem kézhezvételét követően a Horvát Szociális Munka Intézet köteles találkozót szervezni és összehívni a feleket. Ettől eltérően azonban ha a Horvát Szociális Munka Intézetnek kapcsolati erőszakról van tudomása, vagy úgy ítéli meg, hogy az adott körülmények között a közös találkozó nem lenne célravezető, vagy ha azt bármely fél megalapozottan kéri, a felekkel külön időpontot kell egyeztetni, és külön beszélgetést kell lefolytatni.

Az eljárás lezárulását követően a Horvát Szociális Munka Intézet regionális irodája jelentést készít, amely a tanácsadás lezárulásának napjától számított hat hónapig érvényes.

Az első családjogi közvetítői találkozón való megjelenés szükséges ahhoz, hogy a kérelmező benyújthassa a házasság felbontására irányuló kérelmét.

A benyújtott kereset típusától (házassági jogvita; az anyaság vagy apaság megállapítására vagy vitatására irányuló jogvita; szülői felügyeleti jogvita, kapcsolattartásra vonatkozó jogvita, megegyezésen alapuló bontásra irányuló kereset, valamint a közös szülői felügyeleti terv jóváhagyására irányuló kérelem) függően a kérelmezőnek többek között a kötelező tanácsadási jelentést/az első családjogi közvetítői találkozón való megjelenés bizonyítékát/a közös szülői felügyeleti tervet kell is be kell nyújtania. A szükséges dokumentumok a benyújtott keresettől függenek.

11 Milyen eljárás érvényes ezen esetekre? Van-e sürgősségi eljárás?

A gyermekkel kapcsolatos családjogi kérdésekre vonatkozó keresetek esetén az illetékes szerveknek kell a gyermek érdekét védő, sürgős intézkedést hozniuk.

12 Igényelhető-e jogsegély az eljárás költségeinek fedezésére?

Igen. Az ingyenes jogi segítségnyújtást az ingyenes jogi segítségnyújtásról szóló törvény (*Zakon o besplatnoj pravnoj pomoći*) (NN 143/13. és 98/19. sz.) szabályozza.

13 Lehet-e fellebbezni a szülői felelősséggel kapcsolatban hozott döntés ellen?

Igen. A felek az ítélet példányának kézbesítésétől számított 15 napon belül nyújthatnak be fellebbezést az első fokú határozattal szemben, kivéve, ha a polgári perrendtartás más határidőt szab. Jogszabály ellenkező rendelkezésének hiányában a családjogi törvény által szabályozott különös peren kívüli eljárásokban hozott elsőfokú ítéletekkel szemben is benyújtható fellebbezés. A fellebbezést az ítélet kézbesítésétől számított 15 napon belül kell benyújtani.

14 Bizonyos esetekben előfordulhat, hogy bírósághoz kell fordulni a szülői felelősséggel kapcsolatos döntés végrehajtása érdekében. Milyen bírósághoz kell fordulni és milyen eljárás követendő ilyen esetekben?

A területileg illetékes városi bírósággal kell felvenni a kapcsolatot. A végrehajtási eljárást a végrehajtási törvény (*Ovršni zakon*) rendelkezéseinek megfelelően kell lefolytatni, de a családjogi törvény egyes különös intézkedéseket tartalmaz a gyermek átadásának biztosítását szolgáló végrehajtásra és a gyermekkel való kapcsolattartás fenntartásának biztosítását szolgáló végrehajtásra vonatkozóan (családjogi törvény 509-525. cikk).

15 Mit kell tennem az egy másik tagállamban kibocsátott, szülői felelősségről szóló bírósági határozat e tagállamban történő elismerése és végrehajtása érdekében?

A 2019/1111 rendelet értelmében a valamely tagállamban hozott bírósági határozatot Horvátországban külön eljárás nélkül elismerik.

A szülői felelősséggel kapcsolatos ügyekben valamely tagállamban hozott, az adott tagállamban végrehajtható határozat Horvátországban is végrehajtható, anélkül, hogy a végrehajthatóvá nyilvánításra szükség lenne.

16 E tagállamban mely bírósághoz kell fordulnom egy másik tagállamban meghozott, szülői felelősségről szóló bírósági határozat elismerésének és végrehajtásának megtámadása érdekében? Melyik eljárás alkalmazandó ilyen esetben?

A fellebbezést a városi bírósághoz kell benyújtani. A fellebbezést a megyei bíróság bírálja el.

A fellebbezési eljárásokban a házassági és szülői felelősségi ügyekben a joghatóságról, a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, valamint a gyermekek jogellenes külföldre viteléről szóló, 2019. június 25-i (EU) 2019/1111 tanácsi rendelet (átdolgozás), valamint a polgári perrendtartás rendelkezéseit kell alkalmazni.

17 Melyik jogot alkalmazza a bíróság a szülői felelősségről szóló eljárásban, ahol a gyermek vagy a felek nem e tagállamban élnek vagy eltérő állampolgársággal rendelkeznek?

A nemzetközi magánjogról szóló törvény (*Zakon o međunarodnom privatnom pravu*) (NN 101/17. és 67/23. sz.) 44. cikkével összhangban a szülők és a gyermekeik közötti kapcsolatokat a szülői felelősséggel és a gyermekek védelmét szolgáló intézkedésekkel kapcsolatos együttműködésről, valamint az ilyen ügyekre irányadó joghatóságról, alkalmazandó jogról, elismerésről és végrehajtásról szóló, 1996. évi hágai egyezmény (NN - Nemzetközi szerződések, 5/09. sz.) szabályozza annak alkalmazási körében. A 44. cikk (1) bekezdésében említett egyezmény alkalmazási körén kívül eső, a szülők és gyermekeik közötti kapcsolatokra alkalmazandó jogot a 44. cikk (1) bekezdésében említett egyezmény ilyen kapcsolatokat szabályozó rendelkezéseivel összhangban kell meghatározni (ha azt más, Horvátországban hatályos jogi aktus vagy nemzetközi szerződés nem határozza meg).

2010. január 1-jétől kezdődően Horvátország is alkalmazza a szülői felelősséggel és a gyermekek védelmét szolgáló intézkedésekkel kapcsolatos együttműködésről, valamint az ilyen ügyekre irányadó joghatóságról, alkalmazandó jogról, elismerésről és végrehajtásról szóló 1996. évi hágai egyezményt.

További információkat a következő jogszabályokban talál:

- Családjogi törvény (NN 103/15., 98/19., 47/20., 49/23. és 156/23. sz.)
- Végrehajtási törvény (NN 112/12., 25/13., 93/14., 55/16., 73/17., 131/20., 114/22. és 06/24. sz.)
- Nemzetközi magánjogi törvény (NN 101/17. és 67/23. sz.)
- Az ingyenes jogi segítségnyújtásról szóló törvény (NN 143/13. és 98/19. sz.)
- A házassági ügyekben és a szülői felelősségre vonatkozó eljárásokban a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló 2201/2003/EK tanácsi rendelet végrehajtásáról szóló törvény (*Zakon o provedbi Uredbe Vijeća (EZ) br. 2201/2003 u području nadležnosti, priznanja i izvršenja sudskih odluka u bračnim sporovima i u stvarima povezanim s roditeljskom skrbi*) (NN 127/13. sz.)
- A házassági ügyekben és a szülői felelősségre vonatkozó eljárásokban a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, illetve az 1347/2000/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2003. november 27-i 2201/2003/EK tanácsi rendelet
- A házassági és szülői felelősségi ügyekben a joghatóságról, a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, valamint a gyermekek jogellenes külföldre viteléről szóló, 2019. június 25-i

(EU) 2019/1111 tanácsi rendelet végrehajtásáról szóló törvény (*Zakon o provedbi Uredbe Vijeća (EU) 2019/1111 od 25. lipnja 2019. o nadležnosti, priznavanju i izvršenju odluka u bračnim sporovima i u stvarima povezanim s roditeljskom odgovornošću te o međunarodnoj otmici djece*) (NN 83/22. sz.)

- A Tanács (EU) 2019/1111 rendelete (2019. június 25.) a házassági ügyekben és a szülői felelősségre vonatkozó eljárásokban a joghatóságról, a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, valamint a nemzetközi gyermekelrablásról (átdolgozás).

Ez a webhely az [Európa Önökért](#) portál része.

Örömmel vesszük [visszajelzését](#) arról, hogy hasznosnak találta-e az oldalon szereplő információkat.

■ Last update: 23/01/2025

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.